

even though it is not the best repentance, it is effective, and he is a penitent. Even if someone sins all his life and repents on the day of his death and dies in a state of repentance, all his sins are forgiven, as it says, “before the sun and the light and the moon and the stars darken and the clouds return after the rain,” (ibid., verse 2) which refers to the day of death. From this we infer that if one remembers his Creator and repents before he dies, he is forgiven. (3) What is repentance? It is that the sinner abandons his sin and removes it from his thoughts and resolves in his heart that he will not do it any more, as it says, “Let the wicked abandon his path ...” (Isaiah 55:7) So, too, he must regret the past, as it states, “For after I returned, I regretted,” (Jeremiah 31:18) so that the One Who knows hidden things will testify that he will never return to this sin. As it says, “and we will no longer say, Our god! to the work of our hands ...” (Hosea 14:4) One must confess verbally and say these things that he has resolved in his heart.

אֶפְשֶׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת מִדֵּי שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה אֶף עַל פִּי שְׁאִינָה תְּשׁוּבָה מֵעוֹלָה מוֹעֵלֶת הִיא לוֹ וּבַעַל תְּשׁוּבָה הוּא. אֶפְּלוּ עֶבֶר בַּל יָמִיו וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה בְּיוֹם מִיתָתוֹ וּמֵת בְּתְּשׁוּבָתוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו נִמְחָלִים שֶׁנֶּאֱמַר (שם) עַד אֲשֶׁר לֹא תִחַשֵּׁף הַשָּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרִיחַ וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ הָעֵבִים אַחַר הַגֶּשֶׁם שֶׁהוּא יוֹם הַמִּיתָה מִכָּלל שְׁאֵם זָכַר בּוֹרְאוֹ וְשָׁב קוֹדֵם שִׁמּוֹת נִסְלַח לוֹ: ג וּמָה הִיא הַתְּשׁוּבָה הוּא שִׁיעוּזָב הַחוּטָא הִטָּאוּ וַיִּסְרִינוּ מִמִּמְחָשְׁבֵתוֹ וַיִּגְמֹר בְּלִבּוֹ שְׁלֹא יַעֲשֶׂהוּ עוֹד שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נה) יַעֲזוּב רָשָׁע דְּרָבוֹ וּגְוֹ וְכֵן יִתְנַחֵם עַל שֶׁעֶבַר שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לא) כִּי אַחֲרַי שׁוֹבִי נִחַמְתִּי וַיַּעֲדֵי עָלָיו יוֹדֵעַ תְּעִלּוּמוֹת שְׁלֹא יָשׁוּב לְזֶה הַחוּטָא לְעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יד) וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ וּגְוֹ וְצָרִיף לְהַתְּרוֹדוֹת בְּשִׁפְתָיו וְלוֹמַר עֲנִינִים אֱלוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּלִבּוֹ:

VAYIGASH FOR THURSDAY

ויגש ליום חמישי

TORAH

תורה

יכין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה אחרונה דשם ב'ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

ה וּכְעַן לֹא תִתְּנוּן וְלֹא יִתְּקֶף
בְּעֵינַיִכוֹן אֲרִי וּבְנִתּוֹן יְתִי הִכָּא
אֲרִי לְקַמָּא שְׁלַחְנִי יִי
קְדָמִיכוֹן: ו אֲרִי דְנָן תִּרְתִּין
שְׁנִין כְּפָנָא בְּגוֹ אֲרַעָא וְעוֹד
חֲמֵשׁ שְׁנִין דִּי לִית זִרְעָא

ה וְעַתָּה | אֶל־תַּעֲצְבוּ וְאֶל־יִחַר בְּעֵינֵיכֶם
כִּי־מָכַרְתֶּם אֹתִי הַנְּהָ כִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחְנִי
אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם: ו כִּי־זֶה שְׁנַתִּים הָרַעַב
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין־

(5) But now, do not be distressed, nor be critical of yourselves for having sold me here, because it was to be a provider that God sent me [here] ahead of you.
(6) For two of the years of famine have elapsed in the midst of the land now, and there is still another five years during which there will be no plowing or

RASHI

רש"י

(5) **To be a provider** — *i.e., to give food* (ה) **כי זה שנתים הרעב** — (מחיה) *to you.* (6) **כי זה שנתים הרעב** — [means: Two] of the [seven] years of famine

(ה) לְמַחִיָּה. לְהִיּוֹת לָכֶם לְמַחִיָּה: (ו) כִּי־זֶה שְׁנַתִּים הָרַעַב. עֶבְרוּ מִשְׁנֵי הָרַעַב:

have elapsed [see Rashi on verse 47:19 below].

וַחֲצָדָא׃ ז וּשְׁלַחְנִי יי קְדַמִּיכֹן
 לְשׁוּאָה לְכוֹן שְׂאֲרָא בְּאַרְעָא
 וּלְקַיָּמָא לְכוֹן לְשִׁיזְבָּא רַבָּא׃ ח
 וּכְעַן לֹא אֲתוֹן שְׁלַחְתּוֹן יְתִי
 הִכָּא אֱלֹהִן מִן קְדָם יי וְשׁוּיָנִי
 לְאַבָּא לְפָרְעָה וּלְרַבּוֹן לְכָל
 אֲנָשׁ בֵּיתָהּ וְשְׁלִיט בְּכָל אֲרַעָא
 דְּמִצְרַיִם׃ ט אוּחוּ וּסְקוּ לֹת
 אֲבָא וְתִימְרוּן לֵה כְּדַנְן אֲמַר
 בְּרַךְ יוֹסֵף שְׁוִיָּנִי יי לְרַבּוֹן לְכָל
 מִצְרַיִם חוּת לֹתִי לֹא תִתְעַכֵּב׃

חַרִּישׁ וְקָצִיר׃ ז וַיִּשְׁלַחְנִי אֱלֹהִים לְפָנֶיכֶם
 לְשׁוּם לָכֶם שְׂאֲרִית בְּאֶרֶץ וְלִהְיֹת לָכֶם
 לְפָלִיטָה גְדֹלָה׃ ח שְׁלִישִׁי ה וְעַתָּה לֹא-אֲתֵם
 שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי הֵאֱלֹהִים וַיִּשְׁמַנֵּי
 לְאַב לְפָרְעָה וּלְאֲדוֹן לְכָל-בֵּיתוֹ וּמִשְׁל
 בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ ט מֵהֲרוּ וְעָלוּ אֶל-אָבִי
 וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵךְ יוֹסֵף שְׁמַנֵּי
 אֱלֹהִים לְאֲדוֹן לְכָל-מִצְרַיִם רְדֵה אֵלַי אֶל-
 תַּעֲמֹד׃

harvest. (7) God has thus sent me ahead of you, in order to have you survive in the land, and to keep you alive for a great deliverance. (8) So now, [you must know that] it was not you who sent me here — rather, it was God. He has appointed me as a patron of Pharaoh's, a master over all his household, and a ruler throughout the entire land of Egypt. (9) Quickly! Go up to my father and say to him, So has your son Yosef said: God has made me a master over all of Egypt! Come down to me — do not delay!

RASHI

רש"י

(8) לַאֲב — [means, appointed both] as an associate and as a patron [of Pharaoh].

(ח) לְאַב. לְחָבֵר וּלְפִטְרוֹן׃ (ט) וְעָלוּ אֶל-אָבִי. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גְּבוּהָה מְכַל הָאֲרָצוֹת׃

(9) **Go up to my father** — *The Land of Israel is higher than all the countries [and thus, Yosef used the expression, “go up”] (Zevachim 54b).*

PROPHETS Ezekiel 38

נביאים יחזקאל פרק לח

(ח) מִיּוֹמִין סִגִּיאִין תִּמְנִי מִשְׁרִיתֶךָ בְּסוֹף שְׁנֵי תַהֲרָךְ עַל

ח מִיָּמִים רַבִּים תִּפְקֹד בְּאַחֲרִית הַשָּׁנִים תָּבוֹא ו

(8) From many days you will be remembered; at the end of the years you will

RASHI

רש"י

(8) **From many days** — *that you sinned against Me. You will be remembered* —

(ח) מִיָּמִים רַבִּים. שְׁחָטָאתָ לִּי תִפְקֹד. עַתָּה׃

now.

אֶרְעָא דְתַבּוּ עֲלֶיהָ מִקְטְלֵי
 חֲרָבָא דְאִתְכַנְשׁוּ מֵעַמְמֵי
 סְגִיאִין עַל טוּרֵי אֶרְעָא
 דְיִשְׂרָאֵל דְהוּוּ לְחֹרְבָא תְדִירָא
 וְאֲנֹן מִבְּנֵי עַמְמֵי אֲתַגְלִיאוּ
 וְתִבּוּ לְרוּחְצָן כְּלֵהוֹן:
 (ט) וְתִסַּק בְּאֲתַרְגוּשְׁתָּא תִּיתִי
 כְּעַנְנָא דְסְלִיק וְחָפִי יֵת אֶרְעָא
 תְּהִי אֵת וְכֹל מְשֻׁרְיָתְךָ וְעַמְמִין
 סְגִיאִין דִּי עִמָּךְ: (י) כְּדָנָן אֲמַר
 יי אֱלֹהִים וְיִהִי בְּעַדְנָא תְּהִי
 יִסְקוֹן הֲרֵהוּרִין עַל לְבָךְ
 וְתַחֲשִׁיב מִחֲשָׁבָן בִּישׁוּ:
 (יא) וְתִימַר אֶסֶק עַל אֶרְעָא
 דִּיתְבִּין שְׁלִיָּא בְּקִרְוֵי פְצֻחֵי
 אִיהָךְ עַל עַמָּא דְשָׁקְטִין וְשָׁרֹן
 לְרוּחְצָן כְּלֵהוֹן יִתְבִּין בְּלֵא
 שׁוּרָא וְעַבְרִין וְדַשִּׁין לֵית
 לֵהוֹן: (יב) לְמִיבּוּ
 בִּיצָא וּלְמַעְדֵי עֲדָה לְכַנְשֵׁי
 מְשֻׁרְיָתְךָ עַל חֲרָבָא
 דְאִתְיַתְבָּא וְעַל עַמָּא
 דְאִתְכַנְשׁוּן מִבְּנֵי עַמְמֵי
 דְאַצְלָחוּ בְּנִכְסִין וְקִנְיָנִין
 יִתְבִּין עַל תּוֹקְפָא
 דְאַרְעָא:

אֶל-אֶרֶץ ׀ מְשׁוּבֶבֶת מִחֲרַב מְקַבְּצַת מֵעַמִּים רַבִּים
 עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-הָיוּ לְחֲרָבָה תַּמִּיד וְהִיא
 מֵעַמִּים הוּצָאָה וַיָּשׁוּבוּ לְבִטָּח כָּלָם: ט וְעַלִּית כְּשׂוֹאֵה
 תָּבוֹא כְּעָנָן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ תִּהְיֶה אִתָּה וְכֹל-אֲגַפְיֶךָ
 וְעַמִּים רַבִּים אוֹתְךָ: י כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהִיא ׀
 בְּיוֹם הַהוּא יַעֲלוּ דְבָרִים עַל-לְבָבְךָ וְחֲשַׁבְתָּ
 מִחֲשַׁבַת רָעָה: יא וְאָמַרְתָּ אֵלֶּיהָ עַל-אֶרֶץ פְּרוּזוֹת
 אָבוֹא הַשְּׁקֵטִים יֹשְׁבֵי לְבִטָּח כָּלָם יֹשְׁבִים בְּאֵין
 חוֹמָה וּבְרִיחַ וּדְלָתִים אֵין לָהֶם: יב לְשַׁלֵּל שַׁלֵּל וּלְבַזּוּ
 בַּזּ לְהִשִּׁיב יָדְךָ עַל-חֲרָבוֹת נוֹשְׁבֹת וְאֶל-עַם מְאֻסָּף
 מִגּוֹיִם עֲשֵׂה מְקַנָּה וְקִנְיָן יֹשְׁבֵי עַל-טְבוֹר הָאָרֶץ:

come to a land [whose inhabitants] are returned from the sword, gathered from many peoples, upon the mountains of Israel, which had been continually laid waste, but it was liberated from the nations, and they all dwelt securely. (9) And you will ascend; like mist you will come; you will be like a cloud to cover the earth: you and all your branches and many peoples with you. (10) So said the Lord God: It will come to pass on that day that words will enter your heart and you will think an evil thought. (11) And you will say, I shall ascend upon a land of open cities; I shall come upon the tranquil, who dwell securely; all of them living without a wall, and they have neither bars nor do they have doors. (12) To take spoil and to plunder loot, to return your hand upon the resettled ruins and to a people gathered from nations, acquiring livestock and possessions, dwelling on the navel of the earth.

RASHI

Returned [meshovevet] from the sword
 — *To Eretz Israel, whose inhabitants returned [shavu] from the exile.* (10) **An evil thought** — *to wage war against Me.* (11) **ארץ פרוזות** — *Without walls. I shall come upon the tranquil* — *and see in what they place their trust.* (12) **Gathered from nations** — *who now acquire livestock and possessions. On the navel of the earth*

רש"י
 מְשׁוּבֶבֶת מִחֲרַב. אֵל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁבוּ יוֹשְׁבֵיהָ
 מִן הַגּוֹלָה: (י) מִחֲשַׁבַת רָעָה. לְהִלָּחֵם כְּנֹגְדֵי:
 (יא) אֶרֶץ פְּרוּזוֹת. מֵאֵין חוֹמָה: אָבוֹא הַשְּׁקֵטִים.
 וְאַרְאֶה מַה הוּא מִבְּטָחָם: (יב) מְאֻסָּף מִגּוֹיִם. וְעוֹשִׂים
 עִתָּה מְקַנָּה וְקִנְיָן: עַל טְבוֹר הָאָרֶץ. עַל גְּבוּה וְחֹזֶק
 הָאָרֶץ:

— *On the height and the strength of the earth.*

Writings Mishlei 10

כתובים משלי פרק י

בו היך חומצא לשני וכתננא לעיני היכנא שליחא עטלא למשלוחי: בו דחלתיה דאלהא תוסף יומתא ושני דרשיעי נוערן: כח סברהון דצדיקי חדותא וסברא דרשיעי נאבד: כט מעשנא לתמימי אורחיה דאלהא ושניא נהוי לאלין דעבדין עותא: ל צדיק לעלם

בו פחמין ו לשנים וכעשן לעינים פן העצל לשלחיו: כז יראת ידוה תוסיף ימים ושנות רשעים תקצרנה: כח תוחלת צדיקים שמחה ותקות רשעים תאבד: כט מעז לתם דרד ידוה ומחתה לפעלי און: ל צדיק לעולם בל ימוט ורשעים לא ישפנו ארץ:

לא נזוע ורשיעי לא יקוערון בארעא:

(26) Like vinegar to the teeth and like smoke to the eyes, so is the sluggard to those who send him. (27) Fear of the Lord will add days, but the years of the wicked will be shortened. (28) The expectation of the righteous [will result in] joy, but the hope of the wicked shall be lost. (29) The way of the Lord is a stronghold for the innocent, but ruin for those who work iniquity. (30) The righteous will not collapse forever, but the wicked shall not dwell in the land.

RASHI

רש"י

(28) **The expectation of the righteous [will result in] joy** — *Eventually, it will be realized, and they will rejoice.* (29) **But ruin for those who work iniquity** — *for they do not follow it, and it exacts retribution from them.* (30) **Will not collapse forever** — *When he collapses, his collapse is not a permanent one.*

(כח) תוחלת צדיקים שמחה. סופה מתקיימת ושמחים: (כט) ומחתה לפעלי און. שאינן הולכין בה ונפרעת בהם: (ל) לעולם בל ימוט. כשהוא מט אינו מט לעולם:

Mishnah Zevachim, chapter 11

משנה זבחים פרק יא

(1) If the blood of a sin-offering spurted onto a garment, it must be washed. [Leviticus 6:20: "And if some of its blood splashes on a garment, then ... must be cleaned in a holy place."] Even though Scripture speaks [there] only of those [sin-offerings.] which are eaten, for it is said "It must be eaten in a holy place," (ibid., verse 19) yet both those which are eaten and [those which are not, i.e.,] the [sin-offering whose blood must be sprinkled in the] inner

א דם חטאת שנתז על הבגד, הרי זה טעון כבוס, אף על פי שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות, שנאמר (ויקרא ו), במקום קדוש תאכל. אחד הנאכלת ואחד

רבנו עובדיה מברטנורא

א דם חטאת טעון כבוס. כדכתיב (ויקרא ז) ואשר יזה מדמה וגו' תכבס במקום קדוש: שנאמר במקום קדוש תאכל. בההוא ענינא כתיב: ואחד הפנימית. שדמן טעון הוזה בפנים שאינן נאכלות: שנאמר תורת החטאת. ברישא

[Sanctuary — see Leviticus 4:1-12; 13-21] necessitates washing, for it says, “[This is] the law of a sin-offering.” (ibid., verse 18) [I.e.,] one law for all [animal] sin-offerings [excluding the blood of bird sin-offerings]. (2) The blood of a disqualified sin-offering does not necessitate washing, whether it had a period of fitness [for the sprinkling of its blood] or whether it did not have a period of fitness. Which [are considered as having] had a period of fitness? One [whose blood] was [disqualified by its blood being] kept overnight, or [the sacrifice] was defiled, or was taken out [of the Temple Courtyard]. Which did not have a period of fitness? One which was slaughtered [with the intention of eating it, or sprinkling its blood] after [the proper] time or outside [the proper] bounds; or whose blood was received by unfit persons. (3) If [blood] spurted [directly] from [the animal's] throat onto a garment, it does not need washing [since this blood was not received into a receptacle, it never had the required fitness for sprinkling]; from the corner or from the base [of the altar, after having been sprinkled], it [blood, after its sprinkling, even that which was left over in the receptacle] does not necessitate washing; if it poured out onto the floor and [the priest] collected it [afterwards into a receptacle, since this blood is no longer fit for sprinkling], it [the garment onto which the blood of the receptacle fell] does not need washing. Only blood which was received in a vessel and is fit for sprinkling necessitates washing. If [the blood] spurted onto the skin before it was flayed, it [is not considered a garment and] need not be washed; [if it spurted] after it was flayed, it must be

הפנימית טעונות כבוס, שְׁנֵאמַר (שם) תּוֹרַת הַחֲטָאת, תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַחֲטָאוֹת: **ב** חֲטָאת פְּסוּלָה אֵין דְּמָה טְעוֹן כְּבוֹס, בֵּין שְׁהִיָּה לָהּ שְׁעַת הַכֹּשֶׁר, בֵּין שְׁלֵא הִיָּה לָהּ שְׁעַת הַכֹּשֶׁר. אֵיזוֹ הִיא שְׁהִיָּה לָהּ שְׁעַת הַכֹּשֶׁר, שְׁלֵנָה, וְשֵׁנִטְמָאָה, וְשִׁצְצָאָה. וְאֵיזוֹ הִיא שְׁלֵא הִיָּה לָהּ שְׁעַת הַכֹּשֶׁר, שְׁנִשְׁחֲטָה חוּץ לְזִמְנָהּ וְחוּץ לְמִקּוּמָהּ, וְשִׁקְבְּלוּ פְּסוּלִין (וּזְרָקוּ) אֶת דְּמָהּ: **ג** נָתַו מִן הַצּוּאָר עַל הַבְּגָד, אֵינּוּ טְעוֹן כְּבוֹס. מִן הַקֶּרֶן וּמִן הַיְסוּד, אֵינּוּ טְעוֹן כְּבוֹס. נִשְׁפָּךְ עַל הַרְצָפָה וְאֶסְפוֹ, אֵינּוּ טְעוֹן כְּבוֹס. (אֵינּוּ טְעוֹן כְּבוֹס) אֲלֵא הֵדֵם שְׁנִתְקַבַּל בְּכִלֵי וְרָאוּי לְהִיָּדָה. נָתַו עַל הָעוֹר עַד שְׁלֵא הִפְשֵׁט, אֵינּוּ טְעוֹן כְּבוֹס. מִשֶּׁהִפְשֵׁט, טְעוֹן כְּבוֹס, דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה.

רבנו עובדיה מברטנורא

דהווא ענינא כתיב: **תורה אחת לכל החטאות.** ודוקא חטאת בהמה. אבל דם חטאת העוף אינו טעון כבוס, דבהווא ענינא תשחט החטאת כתיב, פרט לחטאת העוף שאינה נשחטת: **ב** **אין דמה טעון כבוס.** דכתיב אשר יזה מדמה, מדם כשרה ולא מדם פסולה: **שעת הכושר.** לזריקה: **שלנה.** של דמה: **ושקבלו פסולין.** גרסינן. ולא גרסינן ושורקו. דהא אפילו חטאת כשרה שניתו מדמה על גבי הבגד לאחר זריקת הדם אינו טעון כבוס, כדאמרינן אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה: **ג** **נתו מן הצואר.** של בהמה: **על הבגד אינו טעון כבוס.** דכתיב אשר יזה, לא אמרתי אלא בראוי להזאה: **מן הקרן.** של מובת: **ומן היסוד.** מן השיריים הראויים לישפך על היסוד ואע"פ שלא נשפכו עדיין, דמאחר שנתן מתן דמה אין שיריים טעונים כבוס, דכתיב אשר יזה, פרט לזה שכבר הוזה מדמה: **אלא הדם שנתקבל בכלי.** מזה טעם קאמר, מה טעם נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כבוס, לפי שאין טעון כבוס אלא הדם שנתקבל בכלי: **וראוי להזאה.** למעוטי קבל פחות מכדי הזאה בכלי זה ופחות מכדי הזאה בכלי זה ואחר כך ערבן, דלא קדשי ואין טעונים כבוס: **עד שלא הופשט אין טעון כבוס.** דכתיב על הבגד, מה בגד הראוי לקבל טומאה, דאין לך בגד קטן ששמו שאינו ראוי לקבל טומאה שם חשב עליו לכלי כמות שהוא, אף כל הראוי לקבל טומאה, ועד שלא הופשט אינו ראוי לקבל טומאה, אבל משהופשט הוי ראוי לקבל טומאה אם חשב עליו לעשות אותו מכסה למרכבה או לכסות בו את המטה ואינו צריך קיצוע: **אף משהופשט.** כל זמן שלא נתקן להיות כלי: **אין טעון כבוס.** דבעינן דבר המקבל טומאה

washed; this is the opinion of Rabbi Yehudah. Rabbi Eliezer said: [It need not be washed] even [if it spurted] after it was flayed [i.e., this too, is still not considered a garment]. Only the [actual] place of the blood [stain] needs washing [but not the whole garment] and [only] whatever is susceptible to becoming defiled, and is washed [requires washing, excluding wooden utensils which, although are susceptible to becoming defiled, are not washed]. (4) Whether a garment, a

sack or a hide, [upon which blood had been splashed] it must be washed. The washing must be in a holy place [i.e., within the Temple Courtyard]; the breaking of a clay-earthen vessel [due to *notar*, of the flesh of the sacrifice which had been cooked and absorbed in it (see Rashi, Leviticus 6:21, Chok vol 5, pg. 158)] must be [done] in a holy place; and the purging and rinsing of a copper vessel [in order to expel that which was absorbed in it] must be [done] in a holy place. [Leviticus 6:21: “The earthenware vessel in which it (the flesh of a sin-offering) is cooked shall be broken. But if cooked in a copper vessel, it is to be purged and rinsed with water.”] In this [regarding the washing of blood] the sin-offering is more stringent than [other] sacrifices [even those] of the highest degree of holiness [since, if blood of other sacrifices are splashed onto a garment, the garment does not require washing]. (5) If a garment [which required washing due to blood] was carried outside the [Tabernacle] hangings, [i.e., outside the Temple Courtyard] it must be brought in, and it is washed in a holy place. If it was defiled outside the hangings [in which condition it cannot be brought back in, because nothing impure may be brought into the Temple confines], one must tear [a majority of] it, [it thereby ceases to be a garment, and, therefore, ceases to be impure]; then it is brought back, and is washed in a holy place. If a clay-earthen vessel [in which was boiled the flesh of a sin-offering] was carried outside the hangings, it is brought back in and is [then] broken in a holy place. If it was defiled outside the hangings, a [small] hole is made in it [which eliminates the impurity],

ברנו עובדיה מברטנורא

שאין מחוסר אפילו מחשבה: **אלא מקום הדם**. ולא כל הבגד: **וראוי לקבל טומאה**. ואע"פ שמחוסר מחשבה. ובלבד שלא יהא מחוסר מלאכה. וסתמא כר' יהודה. וכן הלכה: **וראוי לכבוס**. למעוטי כלי עץ דאע"ג דמקבל טומאה הוא, אינו ראוי לכבוס, דבר גרידה הוא ולא בר כבוס: **ד במקום קדוש**. בעזרה: **ושבירת כלי חרס במקום קדוש**. דבחר דכתיב חכבס במקום קדוש, כתיב וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר, אתקש שבירת כלי חרס לכבוס, מה כבוס במקום קדוש, אף שבירת כלי חרס במקום קדוש: **זה חומר**. אכבוס קאי: **ה בגד**. שנתו עליו דם חטאת ויצא חוץ לקלעים: **נטמא חוץ לקלעים**. לאחר שיצא. ואי אפשר להכניס טומאה לעזרה: **קורעו**. ברובו. וטהור מטומאה: **ונכנס ומכבסו במקום קדוש**. ואע"ג דבגד שנטמא וקרעו ברובו עדיין הוא בטומאתו מדרבנן עד שלא ישאר בחבורו כדי רוחב סודר, הכא שרי להכניסו לעזרה כדי לקיים בו מצות כבוס, כיון דמדאורייתא כשנקרע רובו טהור: **נוקבו**. לטהרו מטומאתו. ודוקא נקב קטן כשיעור שורש קטן דבזה טהר מטומאתו ועדיין כלי הוא ומקיים בו מצות שבירה במקדש. אבל אם

רבי אליעזר אומר, אף משהפשט אינו טעון כבוס. (אינו טעון כבוס) אלא מקום הדם, ודבר שהוא ראוי לקבל טמאה, וראוי לכבוס: **ד אחד הבגד ואחד השק ואחד העור**, טעונין כבוס במקום קדוש. **ושבירת כלי חרס**, במקום קדוש. ומריקה ושטיפה בכלי נחשת, במקום קדוש. **זה חומר בחטאת מקדשי קדשים**: **ה בגד שיצא חוץ לקלעים**, נכנס ומכבסו במקום קדוש. **נטמא חוץ לקלעים**, קורעו, ונכנס ומכבסו במקום קדוש. **כלי חרס שיצא חוץ לקלעים**, נכנס ושבירו במקום קדוש. **נטמא חוץ לקלעים**, נוקבו,

then it is brought back in and is broken in a holy place. (6) If a copper vessel [in which the flesh of a sin-offering was boiled] was carried outside the hangings, it is brought back and is [then] purged and rinsed in a holy place. If it was defiled outside the hangings, it must be broken through [i.e., a very large hole must be made in it. Metal vessels do not lose their impurity through a small hole]. Then it is brought back in [fixed] and is purged and rinsed in a holy place. (7) Whether one boiled

in it or poured boiling [flesh, etc.] into it, whether of sacrifices of a higher degree of holiness or sacrifices of a lesser degree of holiness, [the entire pot] requires purging and rinsing. Rabbi Shimon says: Sacrifices of a lesser degree of holiness do not necessitate purging and rinsing [scalding only that area of the vessel which absorbed of the flesh, with any type of liquid, is sufficient]. Rabbi Tarfon says: If one boiled [flesh in a pot] at the beginning of a Festival, he may boil therein during the entire Festival [it need not be purged and rinsed until the end of the Festival, since he is constantly boiling in it, every day, it continuously expels the absorption of the flesh of the previous boiling]. But the Sages maintain, Until the time of eating, purging and rinsing [i.e., the purging process may be postponed only as long as the permissible time of eating the sacrifice which was boiled in it; the law is in accordance with the Sages]. Purging [merikah] is as the purging of a cup, [over which one recites grace after meals i.e., rinsed inside and outside]; and the rinsing is similar to the rinsing of a cup. Purging is in hot water

רבנו עובדיה מברטנורא

ניקב נקב גדול, דיצא מתורת כלי, שוב אינו נכנס ושוברו, דרחמנא אמר וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר, בשעת שבירה יהיה כלי, והאי בשעת שבירה לא הוי כלי: **ו פוחתו.** דכלי מתכת אינו טהור מטומאתו בנקב כל שהוא, אלא בנקב גדול. ומיהו, אחר שפחתו, מקיש עליו בקורנס ומחברו, כדי שיחזור שם כלי עליו, דבשעת מריקה צריך שיהיה כלי: **ו ואחר שעירה לתוכו רותח.** מדכתיב (ויקרא ז) וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר, דסמך ישבר אצל בו, ולא כתיב ואם בכלי חרש תבושל ישבר, למדרש אם נבלע בו מכל מקום ישבר: **קדשים קלים אינן טעונים מריקה ושטיפה.** מודה ר' שמעון דבעו הגעלה ברותחין, שהרי הטעם הבלוע נעשה נותר ופולטו לאחר זמן בהיתר אם לא יגעילנו. ומתורת מריקה ושטיפה הוא דממעט ר' שמעון לקדשים קלים. דמריקה ושטיפה דקדשי קדשים צריך שיהיה במים ולא ביין ולא במזוג, ואם בשל במקצת כלי טעון מריקה ושטיפה כל הכלי, וצריכים מריקה בחמין ושטיפה בצונן. ואילו קדשים קלים לר' שמעון מגעילין אפילו ביין ואפילו במזוג רותחים, דלא קפדינא אלא להגעיל איסור הנבלע, ואין צריך להגעיל אלא מקום הבשול בלבד, ואחר ההגעלה אין צריך שטיפה בצונן, דכל הנך גזירת הכתוב נינהו בחטאת ובקדשי קדשים, ואל בקדשים קלים. ואין הלכה כר' שמעון. דדוקא תרומה ממעטין מכל הזני דאמרן, דכתיב יאכל אותה, ותניא, אותה פרט לתרומה שאין לה תורת מריקה ושטיפה כקדשים. אבל קדשים קלים שוין הן לקדשי קדשים לכל תורת מריקה ושטיפה. ובפירוש מריקה ושטיפה נחלקו תנאים בברייתא, יש שאומר מריקה הגעלה בחמין ושטיפה בצונן. יש מי שאומר מריקה ושטיפה שתיהן בצונן לבתר הגעלה, כדתנן לקמן בסמוך אלא שמריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס, שזה מבחוץ וזה מבפנים, כלומר שטיפה מבחוץ ומריקה מבפנים. והלכה כדברי האומר מריקה בכחמין ושטיפה בצונן: **יבשל בו (את) כל הרגל.** בלא מריקה ושטיפה. ולבסוף ימרוק וישטוף. לפי שכל יום נעשה גיעול לחבירו. דמתוך ששלמים מרובים ברגל, אין בלוע שלהן נעשה נותר, שהרי זמן שלמים לשני ימים, וכי מבשל ביה שלמים האידנא והדר מבשל ביה שלמים למחר משלמים שנשחטו ביום המחרת, פולט מה שבלע אתמול ובלוע

ונכנס ושוברו במקום קדוש: **ו כלי נחשת שיצא חוץ לקלעים,** נכנס ומורקו ושטפו במקום קדוש. נטמא חוץ לקלעים, פוחתו, ונכנס ומורקו ושטפו במקום קדוש: **ו אחד שבשל בו ואחד שערה לתוכו רותח,** אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים, טעונין מריקה ושטיפה. **רבי שמעון אומר,** קדשים קלים אינן טעונין מריקה ושטיפה. **רבי טרפון אומר,** אם בשל בו מתחלת הרגל, יבשל בו (את) כל הרגל. **וחכמים אומרים (עד) זמן אכילה,** מריקה ושטיפה. **מריקה כמריקת הכוס,** ושטיפה כשטיפת הכוס.

and rinsing is in cold, and the spit and the grill [on which flesh was roasted] are scalded in hot water [thus making it fit for further use]. (8) If one boiled sacrifices and non-sacred [flesh] in it, or sacrifices of higher and lower degrees of holiness — if they were sufficient to impart their flavor [i.e., if the pot had absorbed enough of the former to impart

its flavor to the latter; or, if both were boiled together], the less stringent must be eaten as the more stringent of them [i.e., if sacrifices of a lesser degree of holiness and non-sacred flesh were boiled, the non-sacred flesh must be eaten as the laws governing sacred, such as within the precincts of Jerusalem, and for two days only and disqualify by touching (i.e., anything which touches its flesh will become as it and if it were invalid, it now invalidates that which touched it). If sacrifices of lesser degree and of higher degree were boiled in it, the lesser degree of sacrifices must be eaten in the Temple Court, on the same day, and by male priests only], [and if they were not sufficient to impart their flavor,] they do not necessitate purging and rinsing [this Mishnah agrees with Rabbi Shimon of the previous Mishnah that sacrifices of a lesser degree of holiness do not necessitate purging and rinsing, therefore, if there wasn't sufficient, in the sacrifice of the higher degree of holiness, to impart its flavor, no purging and rinsing is necessary], and they do not disqualify by touching. [If the more stringent became disqualified, they do not, in turn, disqualify any flesh that touches them.] If [an unfit] wafer touched a [fit] wafer [of a meal-offering see, Leviticus 2:4], or an [unfit] piece of flesh touched a fit piece of flesh, [the latter in each case absorbing from the former,] not the whole wafer or the whole pieces of flesh are forbidden; only that part which absorbed [or touched the unfit] is forbidden.

רבנו עובדיה מברטנורא

מן האחרונות, נמצא שאינו בא לידי נותר: **החכמים אומרים עד זמן אכילה**. שלא יהיה בין סוף הבשול לתחלת מריקה ושטיפה אלא זמן אכילה בלבד ולא יותר מזה, דכתיב ומורק ושוטף, וכתיב כל זכר בכהנים יאכל אותה, ולמה סמכן הכתוב, לומר לך שממתין זמן אכילה בלבד והדר עביד ליה מריקה ושטיפה בו ביום מיד. והלכה כחכמים: **האסכלא**. גראדיל"א בלע"ז. והיא עשויה כעין שבכה וצולין עליו צלי: **מגעילן**. בחמין: **הרי הקלים נאכלים כחמורים ואינן טעונין מריקה**. מתניתין חסורי מחסרה והכי קתני, אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלים נאכלים כחמורים לפנים מן הקלעים ליום ולילה וטעונים מריקה ושטיפה ופוסלים במגע. אין בהם בנותן טעם אין הקלים נאכלים כחמורים ואין בהן מריקה ושטיפה ואין פוסלים במגע. ומתניתין ר' שמעון היא דאמר קדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה, הלכך כשלא נתנו טעם קדשי קדשים בקדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה: **רקיק**. פסול שנגע ברקיק כשר, ובלע הכשר מן הפסול:

Gemara Zevachim 115b

גמרא זבחים דף קט"ו ע"ב

We learned: “[Warn the people lest they break through toward God and a great number will fall.] And let the priests also, that come near to the Lord, sanctify themselves”

[Exodus 19:21-22; this warning not to approach Mount Sinai was given immediately before the giving of the Torah.] Rabbi Yehoshua ben Korcha said: This intimated the separation of the firstborn [“priests” refers to the firstborn, as it was they who “came near the Lord” to perform sacrifices, and the verse now separated them and forbade them to approach the mountain]. Rabbi said: This intimated the separation of Nadav and Avihu [not the firstborn, but actual priests are meant, namely Nadav and Avihu, who became priests at Sinai. Thus Rabbi holds that from now on only the children of Aharon might act as priests, while Rabbi Yehoshua ben Korcha maintains that the service was still performed by the firstborn]. Regarding the opinion that this

meant the separation of Nadav and Avihu, it is well: therefore it is written, “This is what the Lord has spoken, when He said, I shall be sanctified through My close ones.” (Leviticus 10:3) [I.e., God had warned them previously, in the verse under discussion]. But regarding the opinion that it meant the separation of the firstborn, where was [this warning] indicated [since the priests had never been warned]? [Answer:] In the text, “And there I will meet with the children of Israel; and [the Tent] shall be sanctified by My glory [*bi-kevodi*] (Exodus 29:43): do not read *bi-kevodi* but [with only a change in the vocalization] *bi-kebuday* [My honored ones]: this the Holy One, blessed be He, said to Moshe, but he did not know [its meaning] until the sons of Aharon died. [God alluded that when He would meet with the children of Israel, i.e., at the consecration of the Tabernacle, He would be sanctified through His honored ones (the priests), but they did not understand the allusion.] When the sons of Aharon died, he [Moshe] said to him: Oh my brother! Your sons died only that the glory of the Holy One, blessed be He, might be sanctified through them. When Aharon thus perceived that his sons were the honored ones of the Omnipresent, he was silent, and was rewarded for his silence, as it is said, “And Aharon was silent.” (Leviticus 10:3) [The reward that God subsequently spoke specially to him, in verse 8]. And thus it says of David, “Be silent before the Lord, and wait patiently [*hit-chollel* for Him” (Psalms 37:7): though He casts down many slain [*chhalim*] of you, be silent before Him. And thus it was said by Shlomoh, “[There is...] a time for silence, and a time to speak:” (Ecclesiastes 3:7) sometimes a man is silent and is rewarded for his silence; at other times a man speaks and is rewarded for speaking. And this is what Rabbi Chiyya bar Abba said in Rabbi Yochanan's name: What is meant by the text, “Awesome is

רבי יהושע בן קרחה אומר זו פרישות בכורות. רבי אומר זו פרישות נדב ואביהוא. בשלמא למאן דאמר זו פרישות נדב ואביהוא היינו דכתיב (ויקרא י') הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש. אלא למאן דאמר זו פרישות בכורות. היכא רמיזא דכתיב (שמות כג) ונדעתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי אל תקרי בכבודי אלא בכבודי. דבר זה רמז הקדוש ברוך הוא למשה ולא ידע עד שמתו בני אהרן. כיון שמתו בני אהרן אמר לו. אהרן אחי לא מתו בניך אלא להקדיש שמו של הקדוש ברוך הוא כיון שיזע אהרן שבניו ידועי מקום הן שתק וקבל שכר שנאמר (ויקרא י') וידום אהרן וכן בודד הוא אומר (תהלים לו) דום לה' והתחולל לו אף על פי שמפיל לך חללים חללים אתה שתוק. וכן בשלמה הוא אומר (קהלת ג') עת לחשות ועת לדבר פעמים ששותק ומקבל שכר על השתיקה ופעמים שמדבר ומקבל שכר על הדבור והיינו דאמר רבי חייא בר אבא אומר רבי יוחנן מאי דכתיב (תהלים סח) גורא

God of your holy places [*mi-mikdash*].” מִמְקוֹדְשֵׁיךָ אֶל תִּקְרֵי מִמְקוֹדְשֵׁיךָ אֶלָּא (Psalms 68:36) Do not read *mi-mikdash*, מִמְקוֹדְשֵׁיךָ בְּשֵׁעָה שְׁעוּשָׁה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין but *mi-mekuddasheka* [through your בְּקוֹדְשׁוֹ מִתִּירָא וּמִתְעַלָּה וּמִתְהַלָּל: consecrated ones]: when the Holy One, blessed be He, executes judgment on His consecrated ones, He makes Himself feared, exalted, and praised.

זוהר ויגש דף ר"א ע"ב

תָּא הוּי מַה כְּתִיב וַיִּבְרַךְ יַעֲקֹב אֶת פְּרַעֲה אֶמֶר רַבִּי יוֹסִי פְּרַעֲה אַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ בְּרִזָּא אוֹחְרָא סְמַךְ דְּקָא סְמַכְיָן בְּעֵלְמָא. אֲבָל תָּא הוּי (שִׁיר א') לְסוּסְתֵי בְּרַכְבֵּי פְּרַעֲה דְּמִיתִיד רַעֲיָתִי. תָּא הוּי אִית רְתִיבִין לְשִׁמְאָלָא בְּרִזָּא דְּסִטְרָא אַחְרָא וְאִית רְתִיבִין לִימִינָא בְּרִזָּא דְּלֵעִילָא דְּקוֹדְשָׁה וְאִלִּין לְקַבֵּל אִלִּין אִלִּין דְּרַחֲמֵי וְאִלִּין דְּדִינָא. וְכַד קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא עֵבֶד דִּינָא בְּמִצְרָאֵי כָּל דִּינָא דְּעֵבֶיד כְּהוּא גּוֹנָא דְּאִינוּן רְתִיבִין מִמֶּשׁ וּבְגוֹנָא דִּילִיהּ דְּהוּא סִטְרָא מִמֶּשׁ מַה הוּא סִטְרָא (מִמֶּשׁ) קְטִיל וְאִפִּיק נִשְׁמַתִּין אוּף קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא עֵבֶיד כְּהוּא גּוֹנָא מִמֶּשׁ דְּכְתִיב (שְׁמוֹת יג) וַיַּהֲרוּג יְיָ כָּל בְּכוֹר וְכֵן כָּלֵא בְּמִצְרָיִם כְּהוּא גּוֹנָא מִמֶּשׁ וּבְגִין כֶּךָ דְּמִיתִיד רַעֲיָתִי כְּגוֹנָא דִּילִיהּ מִמֶּשׁ לְקַטְלָא דְּכְתִיב כִּי אֲנִי יְיָ אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְלִזְמַנָּא דְּאִתִּי מַה כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצֻרָה וְגוֹמֵר. תָּא הוּי מַה כְּתִיב וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם בְּאֶרֶץ גִּשְׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ אַחֲסַנְתָּ עֲלֵמִין וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ דְּהָא לְהוּן אַתְחֲזוּ כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ (ו"ח ל"ג) אֶמֶר רַבִּי יוֹסִי וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד וַדָּא דְּהָא צִעֲרָא לֹא שְׂרָאת בְּהוּ וְקִימִי בְּתַפְנוּקֵי עֲלְמָא וּבְגִין כֶּךָ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

Sefer HaCharedim, 71a

מוסר

מספר חרדים דף ע"א ע"ב

The heart that thinks about matters of one's body at the time of prayer or during the repetition [of the *Shmoneh Esreh*] by the prayer leader, his sin is too great to bear. Regarding him it is stated, "and those who scorn Me will be dishonored." (I Samuel 2:30) It says in the Zohar that there is no scorners of His Name greater than this. For in the presence of a king, or even in the presence of one of his ministers, a person stands in trembling, afraid lest he be ensnared

לֵב חוֹשֵׁב בְּעִנְיָנֵי גּוּפוֹ בְּעַת תְּפִלָּה אוֹ חֲזֵרַת שְׁלִיחַ צְבוּר גְּדוּל עוֹנוֹ מִנְשׂוּא וְעֲלִיו נְאָמַר (שְׁמוּאֵל א' ב) וּבוֹזֵי יִקְלוּ בְּדִאִיתָא בְּזוּהַר שְׂאִין לָךְ בּוֹזֵה שְׁמוֹ גְּדוּל מִזְּהָ שְׁהֵרִי לְפָנַי מֶלֶךְ וְאִפִּילוּ לְפָנַי אַחַד מִשְׁרֵיו בְּרַעַשׁ וְרַעַד אָדָם עוֹמֵד וַיֵּרָא פָּן יִלְכַּד בְּדַבְּרֵיו כִּי חֲמַת מֶלֶךְ מִלְּאֲכֵי מוֹת וְכָל שְׂכֵן חֲמַת מֶלֶךְ מִלְּכֵי הַמְּלָכִים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאִפִּילוּ מוֹשֶׁה רִבִּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם הִיָּה יֵרָא שְׂנֵאָמַר (דְּבָרִים ט) כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאָף וְהַחֲמָה וְעוֹד

by his words, for the king's anger is like angels of death. How much more is this so of the King of Kings, the Holy One, blessed be He. For even Moshe, our Teacher, peace be upon him, was afraid, as it says, "For I stood in fright of the wrath and the fury." (Deuteronomy 9:19) His sin is even greater because he testifies falsely about himself. For in the *Shema* he

says “and to serve Him with all your hearts,” (Deuteronomy 11:13) which is the service of the heart, that is, prayer, but his heart turns away from God to thoughts of vanity. God will say about him, “They have abandoned Me, the source of living water, to hew themselves cisterns, broken cisterns” (Jeremiah 2:13) And it is written, “You are close in their mouths, but far from their innards.” (ibid., 12:2) And it is written, “With his mouth and his lips he honors Me, but his heart is far from Me.” (Isaiah 29:13) And it is written, “If I am a father, where is My honor? If I am a master, where is My fear?” (Malachi 1:6). For in our prayers we say, Father of mercy, hear our voices! And at the beginning of the [Shmoneh Esreh] prayer we say, “Lord, open my lips” (Psalms 51:17) so that we should serve Him with love, like a father, and with fear, like a master.

Practical Law:

Rambam, Laws of Repentance, Chapter 2

(1) Whoever confesses verbally but does not resolve in his heart to abandon [his sin] is like someone who immerses himself [in a *mikvah*] with an impure creature in his hand; the immersion does him no good until he throws away the impure creature. So, too, it says, “but the one who confesses and abandons will receive mercy.” (Proverbs 28:13) And one must specify the sin, as it says, “Please! This nation has committed a great sin, and have made themselves gods of gold.” (Exodus 32:31) (2) Among the ways of repentance is for the penitent to cry out continually before God with weeping and pleas, to give as much charity as he is able, to distance himself very much from the matter by which he sinned, and to change his name, as if to say, “I am someone else, not the same man who did those deeds.” And he changes all his actions for the better and towards the straight path, and exiles himself from his place. For exile atones for sin because it makes a person become contrite, humble, and lowly of spirit.

עונו גדול שהרי העיד עדות שקר בעצמו
שֶׁאָמַר בְּקִרְיַאת שְׁמַע וְלַעֲבֹדוֹ בְּכָל לִבְבְּכֶם
שֶׁהִיא הָעֲבוּדָה שְׂבָלָב זֶה הַתְּפִלָּה וְהָרִי
לָבְבוּ פִּנְיָה מֵעַם ה' לְתַעֲתוּעֵי מַחֲשֹׁבוֹת
יֹאמַר ה' עָלָיו (ירמיה ב) אוֹתֵי עֲזָבוּ מְקוֹר
מֵיִם חַיִּים לְחֻצוֹב לָהֶם בְּאֵרוֹת בְּאֵרוֹת
נִשְׁבְּרִים וְגו' וּכְתִיב (שם יב) קָרוֹב אֶתָּה
בְּפִיָּהֶם וְרוּחַק מִכְּלִיּוֹתֵיהֶם וּכְתִיב (מלאכי א)
בְּפִיו וּבִשְׁפָתָיו כְּבֹדוֹנִי וְלָבוּ רַחֵק מִמְּנִי
וּכְתִיב (ישעיה כט) וְאִם אָב אֲנִי אֵיךְ כְּבוֹדִי
וְאִם אֲדוֹנִים אֲנִי אֵיךְ מוֹרְאֵי שְׁקָרָאֲנוּ
בַּתְּפִלָּה אָב הִרְחַמְנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ וּבְרַאֲשׁ
הַתְּפִלָּה ה' שְׁפָתַי תִּפְתַּח לְעַבְדוֹ בְּרַחֲמֵינוּ
כָּאָב וּבְדַחֲלוֹ כְּאֲדוֹן:

הלכה

הרמב"ם הלכות תשובה פרק ב

א כל המתודה בדברים ולא גמר בלבו לעזוב
הרי הוא דומה לטובל ושרץ בידו שאין
הטבילה מועלת לו עד שישליך השרץ וכן
הוא אומר (משלי כח) ומוזדה ועוזב ירוחם.
וצריך לפרוט את החטא שנאמר (שמות לב)
אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם
אלהי זָהָב: ב מדרכי התשובה להיות השב
צועק תמיד לפני ה' בבכי ובתחנונים ועושה
צדקה כפי כחו ומתרחק הרבה מן הדבר
שחטא בו ומשנה שמו כלומר אני אחר ואיני
אותו האיש שעשה אותן המעשים. ומשנה
מעשיו כולן לטובה ולדרך ישרה וגולה
ממקומו שגלות מכפרת עון מפני שגורמת לו
להכנע ולהיות עניו ושפל רוח: ג ושבח גדול

(3) It is highly praiseworthy for the penitent to confess publicly, to make his sins [against other individuals] known to them, and to reveal sins between himself and another person to others, saying to them, “Indeed, I sinned against so-and-so and I did to him such and such. And, behold, I now repent and regret [my deeds].” If someone is proud and does not make [his sin] known, but covers up his sins, his repentance is not complete, as it says, “One who covers his sins will not succeed.” (Proverbs 28:13)

לְשֵׁב שְׂיִתְוֹדֶה בְּרָבִים וְיִוְדִיעַ פְּשָׁעֵיו לָהֶם
וּמִגְלָה עֲבִירוֹת שְׁבִינוּ לְבִין חֲבִירוֹ לְאַחֲרֵים
וְאוֹמֵר לָהֶם אֲמַנֵּם חָטָאתִי לְפָלוֹנִי וְעָשִׂיתִי לוֹ
כֶּךָ וְכֶךָ וְהִרְיִנִי הַיּוֹם שָׁב וּמִתְנַחֵם וְכָל הַמִּתְנַגֵּא
וְאִינוּ מוֹדִיעַ אֶלָּא מִכְסָּה פְּשָׁעֵיו אִין תְּשׁוּבָתוֹ
גְּמוּרָה שְׁנֹאמֵר (משלי כח) מִכְסָּה פְּשָׁעֵיו לֹא
יִצְלִיחַ:

VAYIGASH FOR THURSDAY NIGHT

ויגש ליל ששי

צירוף יהוה

י וְתִתִּיב בְּאַרְעָא דְגִשֵּׁן וְתִהִי
קָרִיב לִי אַתָּה וּבְנֵיךָ וּבְנֵי בְנֵיךָ
וְעַנְךָ וְתוֹרְךָ וְכָל דֵּי לֵךְ: יא
וְאֲזוֹן יְתֵךְ תִּמְזֵן אָרִי עוֹד חֲמֹשׁ
שָׁנִין כְּפִנְא דְלִמָּא תִתְמַסְכֵּן
אַתָּה וְאֲנִשׁ בֵּיתְךָ וְכָל דֵּי לֵךְ: יב
וְהָא עֵינֵיכֹן חֲזוֹן וְעֵינֵי אַחֵי
בְּנֵימִין אָרִי בְּלִישְׁכּוֹן אָנָּא

י וְיִשְׁבֶּת בְּאַרְץ־גִּשֵּׁן וְהִיִּית קָרוֹב אֵלַי
אַתָּה וּבְנֵיךָ וּבְנֵי בְנֵיךָ וְצִאֲנֶךָ וּבְקִרְךָ
וְכָל־אֲשֶׁר־לְךָ: יא וְכָל־פְּלִתִי אֶתְךָ שֵׁם כִּי־
עוֹד חֲמֹשׁ שָׁנִים רַעֲב פֶּן־תוֹרֵשׁ אֶתְךָ
וּבֵיתְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לְךָ: יב וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם
רְאוֹת וְעֵינֵי אַחֵי בְּנֵימִין כִּי־פִי הַמְדַבֵּר

(10) And you will stay in the land of Goshen and thus you will be near me — you, your children and your children's children, and your flock and cattle, and everything that you own. (11) And I shall provide you with sustenance there, for there is still another five years of famine, lest you become destitute — you, your household and all that you own. (12) Look! Your own eyes behold, as do the eyes of my brother Binyamin — that it is indeed my mouth that speaks to

RASHI

רש"י

(11) פֶּן תוֹרֵשׁ — [This word is to be understood as Onkelos translates it, namely:]
דְּלִמָּא תִתְמַסְכֵּן, “lest you become destitute,”
derived from the same root as [the word

(יא) פֶּן־תוֹרֵשׁ. דְּלִמָּא תִתְמַסְכֵּן, לְשׁוֹן: מוֹרִישׁ
וּמַעֲשִׂיר: (יב) וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוֹת. בְּכַבּוּדִי וְשִׂאֲנִי
אַחֵיכֶם, שְׂאֲנִי מֵהוּל כְּכֶם, וְעוֹד: כִּי־פִי הַמְדַבֵּר

[מוֹרִישׁ] in the verse (I Samuel 2:7), “[The Lord] makes destitute (מוֹרִישׁ) and makes wealthy.”

(12) **Look! Your own eyes behold** — [the following things, the combination of which can only mean that I am your brother Yosef (Gur Aryeh):] (a) My [incredible royal] glory [that can only have been Divinely granted to me], (b) that I am indeed your brother, for I am circumcised as you are (see Rashi verse 4 above) and in addition, (c) “that it is indeed my mouth that